

Az elnök egészségi állapota és a végrehajtó hatalom

2022 augusztus 03. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Ifj. Lomnici Zoltán zseniális írása, olvassák el!

A napokban jelent meg a hír, hogy az amerikai elnök koronavírusos, illetve hogy id?közben gyógyultnak lett nyilvánítva. Mégsem ez a f? probléma Joe Biden egészségi állapotával, egyre több jel utal ugyanis arra, hogy az érintett egyre komolyabb mentális kihívásokkal küzd. Ezzel is összefüggésben lehet, hogy a The New York Times és a Siena College felmérése alapján a regisztrált demokrata szavazók 64 százaléka azt akarja, hogy a következő választáson ne a jelenlegi elnök induljon.

Felmerül a kérdés, milyen hatással lehet az elnök egészségi állapota a demokráciára, pontosabban, befolyásolja-e az a végrehajtó hatalmat, és amennyiben igen, akkor hol és id?ben mikor kezdi kifejteni az egészség romlása a feltett hatást. Jelen írás kell? tisztelettel kívánja az adott személy állapotát és ennek az amerikai kormányzatra vonatkozó hatását vizsgálni.

A prezidenciális rendszerben a végrehajtó hatalom feje – a rendszer nómenklatúrájától függ?en – az elnök, akit felel?sség „közvetlen” megválasztása miatt (ami nem zárja ki az elektori rendszert) csakis a választópolgárok felé köti, így csak a közjogi felel?sségre vonás eszközével lehet elmozdítani székéb?l. A fékek és ellensúlyok rendszerében tehát egyéb tényez?kkel kell fenntartani az elnök fölött az ellen?rzést, mely általában a törvényhozás és az elnök jogköreinek megosztásában lelhet? fel, például a költségvetés elfogadása, mely a törvényhozás jogköre, valamint a törvények megvétózása, mely?l joggal az elnök rendelkezik. Mivel a kezében – amellett, hogy a föderális állam végrehajtó ágának egyszemély? vezet?je – összpontosulnak jelent?s jogosítványok, akárcsak a hadsereg vezetése, a legfels?bb bíróságon (helyüresedés esetén) életük végéig szolgálatot teljesít? bírák kinevezése (itt szerepet játszik a törvényhozás is), az elnök személye és egészségi állapota kiemelt érdeket jelent. Elég csak a nagy mennyiség? er?feszítésre gondolni, amit az elnök személyének védelmére fordítanak az illetékes szervek.

A fent leírtak a tisztséghez kapcsolódó jogosítványokból eredeztetve is jól mutatják, hogy az elnök állapota kulcskérdés a prezidenciális berendezkedésben, ezért különösen aggályos, ha bárminem? akadályoztatást szenved, akárcsak az egyébként a C-Span legutóbbi rangsora alapján a harmadik legjobb elnöknek min?sített Franklin Delano Rooseveltt. Az Egyesült Államok 32. elnöke már 1932-es megválasztása el?tt is benuállással küzdött, kerekesszékre kényszerült, kínosan ügyelt azonban arra, hogy nyilvánosság el?tt abban sose mutakozzon, mivel úgy vélte, az gyengítené az er?s elnök képét. Meggy?zte környezetét, hogy állapota javul, és hatalmas er?feszítéssel, egy a lábára er?sített vasszerkezettel megtanult rövid szakaszon járni. Nyilvánosság el?tt mindig botra vagy az egyik fiára támaszkodva jelent meg, és – holott betegsége köztudott volt – törekedett rá, hogy a sajtóban se váljon ez témává. E szinte emberfeletti er?feszítés gyümölcse, hogy csupán néhány fotó maradt fenn Rooseveltr?l, amint kerekesszékekben ül. Ugyanakkor, míg a testi akadályoztatás mindösszesen extraterhet ró az elnökre és az ?t körülvev? apparátusra, ezzel ellentétben az esetleges szellemi egészségben beállott negatív irányú változás már átléphetetlen akadályt jelenthet.

Ilyen esetben válik központi kérdéssé az államf? helyettesítési sorrendje, melyet az 1947-es elnöki öröklési törvény (Presidential Succession Act) rendez. A hivatkozott törvény a hivatalból történ? elmozdítás lehet?ségeként – a jelen esetben leginkább felmerül? indokként – a hivatalviselési képtelenséget is tartalmazza. E törvény II. cikkelyének 1. szakasza szerint az elnököt alelnöke – esetünkben Kamala Harris – követi a bársonyszékben, akit, amennyiben szükséges, a képvisel?ház elnöke vált. A képvisel?ház elnökét a szenátus pro tempore (ideiglenes) elnöke követi a sorban, utánuk kerülnek szóba a kabinet tagjai. Az elnök ideiglenes vagy végleges helyettesítési sorrendjét legrészletesebben az amerikai alkotmány 1967-ben elfogadott, releváns címmel ellátott, XXV. számú kiegészítése tartalmazza.

Eddig kilenc alelnöknek kellett átvennie az elnöki széket, valamint két ügyvezet? elnökként eljáró alelnök is szolgált. Napjainkig csupán egyszer, 1849-ben került sor arra, hogy a szenátus pro tempore elnöke sorra került a helyettesítési láncban. Az említett kilenc eset?l nyolc alkalommal kellett az elnök megbízatásának lejártá el?tti halála miatt és csupán egyszer, Richard Nixon esetében az elnök lemondása miatt az alelnöknek az elnök helyébe lépni. Nixon 1974. augusztus 9-én, öt és fél évvel a megválasztását követ?en, a Watergate-botrányként elhíresült incidens miatt távozott.

Az említett kilenc példa mellett három alelnök vette át az elnöki tisztséget id?szakosan a 25.

alkotmánykiegészítésében foglaltaknak megfelel?en. ?k George H. W. Bush (1985. július 13.), Dick Cheney (két alkalommal, 2002. június 29. és 2007. július 13.) és Kamala Harris (2021. november 19.) voltak.

Fontosnak tartom hozzátenni, hogy csupán az alelnök veheti át az elnöki tisztség – és az azzal járó jogosítványok – teljességét, minden egyéb esetben csupán egy adott tárgykör kerül az elnök helyébe lép? személy irányításába. A kérdéskör aktualitását jól mutatja, hogy Joe Biden elnöksége alatt ismételten felmerül? kérdés az elnök kognitív

állapota. Meglep? lehet, hogy a világ mai egyetlen szuperhatalma els? emberének, az Amerikai Egyesült Államok elnökének szellemi képességeit vitatják, tekintettel azonban az elnök néhány hivatalos eseményen elkövetett baklövésére – nem, vagy csak igen nehezen találja meg az ajtót, látszólag többször eltévedt a Fehér Házban, a s?gógépen az „ismételd meg a mondatot!” utasítás felolvasása, több fontos nemzetközi találkozón történ? látszólagos elszundítása, valamint „rossz nyelvek szerint” egyéb id?skori demenciára utaló jelek – mégis aggodalommal tölthet el. Összefoglalva tehát kimondható, hogy az államelnök tartós egészségromlása – kiemelten, amennyiben szellemi aspektusról van szó – komoly kihatással lehet a végrehajtó hatalomra, ezzel pedig a demokratikus berendezkedés megfelel? és hatékony m?ködésére.

Íj. Lomnici Zoltán

A szerz? alkotmányjogász

Borítókép: Joe Biden amerikai elnök a világ hét iparilag legfejlettebb államát tömörít? G7-csoport kétnapos csúcstalálkozójának els? napján, 2022. június 26-án a Garmisch-Partenkirchen közelében lév? Elmau-kastélyban. (Fotó: MTI/EPA/Christian Bruna)

www.magyar nemzet.hu

Tisztelt olvasók!

Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: <https://twitter.com/syracuse73>. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>

- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló

